

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Előfizetési pénzek és reklamációk Feigl Gyula kiadó címére küldendők.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre 2 korona, egyes szám ára 20 fillér.
Nyílttér sora 40 fillér.
Hirdetés nagyság szerint.

XXV. évfolyam.

Felelős szerkesztő:
FRIGL GYULA.

18. szám.

Az új zeneegyesület.

Köszeg város zeneértő és zenekedvelő társadalmának múltban egy virágzó zeneegyesületet tartott fenn, mely már több év óta megszűnt.

Annak idején Köszegen jó hírű zenekar és énekkar létezett, és a zene mindenütt otthonos volt. Össze is hozta a zenei összhang a társadalom minden rétegét, és sokan emlegetik még ma is a régi jó időket.

Ne firtassuk, hogy miért szűnt meg hát a zeneegyesület, — mert ime itt van újra. Nem tűnt el egészen, csak úgy látszott, mintha megszűnt volna.

Azt hisszük, hogy mindenkinek jól esik hallani, ha az ugynevezett tüzoltózenekar a maga csekély erővel fönntartja magát oly nivón, hogy kellemes meghallgatni.

Tessék most aztán elképzelni, mily szép társas élet fejlődhetnék, ha egy hatalmas zeneegyesület kebelében fölhangzanék a hosszú téli estéken a zene és ének gyönyörű harmoniája!

Nem volna-e áldás, ha zenei tehetséggel bíró ifju nemzedékünk, a teljesen szegények is, alkalmat találnak tehetségeik fejlesztésére?

Husvéthétfőn alakult meg a köszegi zeneegyesület. Az egyesületnek körülbelül 150 tagja már is van.

Az egyesület célja a zene és ének gyakorlása és tanítása; a zenei ismeretek terjesztése és a társas élet fejlesztése.

Az egyesület nemcsak szórakozás céljából alakult, hanem tanítani is óhajtja a zenét.

De nemcsak az egyesület tagjait részesitené abban a kedvezményben, hogy évi 10 korona tandíj fejében egy-egy gyermeket valamely hangszerben

taníttathat; hanem szegénysorsu tehetséges egyéneket ingyen kíván részesíteni zenei oktatásban.

A zenének erkölcsnevelő hatása elvitázhatlan. Nem kell tehát bizonyítanunk, hogy a zeneegyesületnek működése e terén is eredményes leend.

Az alakuló közgyűlésen elfogadott alapszabályokból kitűnik, hogy az egyesület egy állandó zenekart és egy énekkart akar fönntartani, illetve szervezni.

Ez utóbbi különösen időszerű most, mikor a szomszédos Szombathelyen legközelebb országos dalosverseny lesz, — és Köszegen még szervezett daloskör sincs.

A társadalom Köszegen a szép természetén kívül alig talál szórakozást. Azt hisszük tehát, hogy egy jól szervezett énekkar talál magának mindig közönséget.

Elégge el vagyunk maradva, hogy a sok zeneértő és zenekedvelő között még nem sikerült egy énekkart állandósítani nálunk, mikor a szomszédokban már országos dalosversenyeket tartanak.

Ne de most reméljük, hogy lesz. Az új egyesület kedvezően indul meg! A tagok nagy száma reményt nyújt arra, hogy ez nem lesz holmi szalmatűz.

A tagok névsorán végigtekintve látjuk csak, hogy mennyi zeneértő van Köszegen.

A mostani tagoknak több mint fele része állandóan foglalkozik a zenével.

Az egyesület működését az alapszabályok kormányhatósági jóváhagyása után azonnal megkezdte, és a nyár elején szándékozik megtartani első ünnepélyét, amelyen az egyesület tagjai belépő díj nélkül fognak részt vehetni. Talán akkor már alkalmunk fog nyílni az énekkart is hallani, mely már szervezkedését megkezdette.

Az egyesület vezetősége is már megalakult és biztos garanciát nyújt arra nézve, hogy szakértelmű vezetése alatt az egyesület virágozni és szépét produkálni fog mindenképpen.

A zenetanítás a következő iskolaév elején fogja kezdetét venni.

Kívánjuk, hogy semmi diszharmonia ne vegyüljön az új zeneegyesület szereplésébe, és hokszor legyen alkalmunk az egyesület működéséről díszelőleg nyilatkoznunk.

Az egyesület tisztikara és választmánya következő: elnök Chernel István, alelnökök Keresztury József, és dr. Stúr Lajos, titkár dr. Sissovic Miklós, pénztáros F. Eyberger Sándor, háznagy Kerner Ignác, karmester Kovács Ferenc, énektanító Kovács János, — választmányi tagok: Altdörfer Gusztáv, dr. Dreiszkor József, Dohnal Péter, Fréh Alfonz, Hanély Flora, dr. Hegedüs János, Heidenreich Lajos, Kárpáti Sándor, Kirchknopf Mihály, Miske Kálmán bíró, Nykodem Juli, Pfeffel János, ifj. Rielich Pál, Róth Jenő, Schiller Károly, Serényi Ákos, Tipka Ferenc, Unger Elek, Vörös Balduin, Waisbeker Ede.

Városi ügyek.

1255/1905 Hirdetmény.
Közhírré teszem, hogy az óhási emlékpárlat javítás alatti állásról az épület köznevelésben levő tartozkodás veszélyes.
Köszeg, 1905 április hó 27-én.
Dr. Sissovic, polgármester.

1256/1905 Hirdetmény.
A m. kir. föltalálásiügyi miniszter 88577/1905. sz. rendeletére közléssel teszem, hogy a szőlő és kőrisfajda miatt a községi járásból és Köszeg városból használt kormó állatoknak Ausztriába szállítása tilos.
Köszeg, 1905 április hó 28-án.
Dr. Sissovic, polgármester.

Tárca.

Borsmonostor multjából.

Irta: Huszár Mihály.

Ha az idő kedvez, fél Köszeg Borsmonostorra rándul ma délután élvezni az ősze tavaszi levegőt és mindazon látványosságot, a mit egy falusi bucsu képe szemnek, tülnek, no meg a szomszjas gégenek csak nyújthat. A templomban néhány ájtatoskodó, kíváncsian körüljáró idegenek, kunut pedig telt korcsmaasztalok, hangos fiatalok, kintorna, körhinta, mézeskalácsos sátor, tánc, ének, három hangu egyveleg magyarul, németül, horvátul, itt ott egy peckes uniformis, ilyen a falusi bucsu mindenütt, Borsmonostoron is.

A kit érdekel a mult, ne csak a mai klastromi bucsut nézze meg, hanem olvassa el e néhány sort is, mely az egykor nevezetes borsmonostori hírneves apátság történetére vonatkozólag tartalmaz néhány felvilágosító feljegyzést.

Kevesen tudják, hogy itt a Répce völgye fölötti hegyoldalon egykor egy hatalmas kolostor falai emel-

kedtek. a Dunántul egyik legnépesebb monostoráé, melyben „centum monachi psallabant” — száz szerzetes zoltáréneke magasztalta az Urat.

Az apátság alapítása még az Árpád királyok idejében a XII. század végére esik és létrejöttét azon vallásos felbuzdulásnak köszöni, mely a nyugati kereszténység minden fegyverőgható fiát áthatotta és célul tűzte ki a szentföldnek a pogány törökök kezéből való visszavételét. Jeruzsalem 637-ben esett pogány kézbe, de Omár és a Fatimidak alatt még csak tűrhető volt a keresztény lakók és zarándokok helyzete. a török uralom azonban nem ismer kiméletet, kegyetlenül bántalmazta a jámbor zarándokokat és durván megszenteltelente az üdvözítő életet és szenvedése által megszentelt helyeket. Ennek megboszulására, valamint a Szentföld visszavételére 1096-tól 1248-ig összesen 7 expedíció indult szárazon és vizen, több-kevesebb sikerrel távol Keletre és ismerve királyaink és jámbor eleink vallásos buzgóágát, bátor lovagi erényeit mondanunk is felesleges, hogy ez áldozatot és vitéz elszántságot igénylő vállalatból ők is iparkodtak kivenni részüket.

Európa közbizalma az első kereszties sereg vezérletét illetőleg a magyarok Daliás királyában és a keresztény lovagok megcsodált mintaképeben Szent Lászlóban

összpontosult. Sajnos, előbb érkezett nemes lelke a meny-nyei, mint a földi Jeruzsalembe.

III. Béla királynak is eltökélt szándéka volt hadat vezetni a Szentföldre, de súlyos betegsége, majd 1196-ban bekövetkezett halála megátolta abban. De kincseket ad fiának II. Endrének és azok terhe alatt kotelezi fogadalmának végrehajtására. Maga Béla király, noha ifjuságát a szakadár görög császári udvarnál töltötte, mégis törhetetlen hive volt egyházának, sőt minden befolyását felhasználta a főuraknál és népnél egyaránt, hogy őket a hitűségben megszilárdítsa és vallásos buzgóágukat emelje. Buzdított lelkesített és lelki ügyekben, ha kellett, tanácsot is osztott.

U, III. Béla király adta a tanácsot Bors Domonkos bánnak is, kedves hívének és szeretett rokonnak, egy ciszterci-reudü apátság alapítására.

A dolog úgy történt, hogy ez a duszmadag főur, kinek Gömör, Torna, Vas, Moson és Sopron megyékben kiterjedt latifundumai voltak, szintén fogadalmat tett, hogy vitézeivel a keresztiesekhez csatlakozik, ámde legyőzhetetlen akadályok folytán fogadalmát kénytelen volt másra változtatni. Kikérte királyi urának tanácsát s az ő óhajára elhatározta, hogy itt az ország határszélén a Bold. szűz tiszteletére egy monostort alapít és

Sirolin

A legkiválóbb tanácsok és orvosok: tudó betegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál, úgymint idült bronchitis, szármárhurut és különben lábbadozóknál influenza után ajánlatos —
Emléni az órágyógyászat és a testanyagt. elváltozása a kökögést és a köpöket és meggyógyítja az éjjeli izzadást.
Kellomen szaga és jó ízű miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegünkint 4 — kor. ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg arany cíggel legyen ellátva.
P. Hoffmann & S. Körbe & Co. vegyészeti gyár Bann (Svájc).

A földművelésügyi miniszter alábbi utasítását tudomásra és alkalmazásra végeztetve közlöm.

Utasítás az aranka irtására.

A csak egy évre ültetett táblákon minden legkisebb aranka-foltot, a kaszálás előtt szembeutó módon, karóval meg kell jelölni.

A kijelölés után a foltokat egészen a földig le kell kaszálni, illetve céltárazásban leaszólni. Gondosan meg kell vizsgálni, hogy mennyire nyulnak még egyes arankaszálók a lekaszált fölton túl a löherébe a legalább még egy lépésnyire tovább kell kaszálni. A lekaszált arankák löherét gondosan számba vagy jól összehajtható pontvába kell összeszedni, ügyelve, hogy ki ne hulljon. A lekaszált herét, ha még nem ment magha az aranka, meg lehet etetni: ellenesetben el kell égetni.

A több éves táblákban, lucernásokban ugyanúgy kell megjelölni az arankás foltokat, mint fentebbél van írva. De ezeken a lekaszált foltokat a kaszált takarmány eltávolítása után be kell hinteni körülbelül 30 centiméternyire szalmával a elégetni. Célszerű, ha azok a gardák, a kiknek a gazdáltságában a beretermelés jelentékeny tart foglalt, a hintet szalmát az égetés biztosabb hatása érdekében, petróleummal is meglocsolják. Két hét múlva meg kell vizsgálni a kigérett foltot a mutatózó arankákban vagy rubában eltávolítani. A foltok felasandok akként, hogy minden gyökér melyen a földbe kerüljön. További két hét múlva, ha arankák lucerna nem mutatkozik, a foltok bevehetők. Az ily foltokat csak az égyezemmel kell kiserini s a mutatózó arankát a lucernával együtt a mar alórt módon eltávolítani.

Köszeg, 1905. április hó 29-én.

Dr. Sisovics,
polgármester.

Hirek.

— **Eszterhazy Miklos herceg** f. hó 25-én a délutáni vonattal Köszegre érkezett s innen gépkocsin Lékára utazott.

— **Szemle** Schwab Alfred ezredes, a 18. honvéd gyalogezred parancsnoka, Sopronból f. hó 28-án városunkba érkezve szemlét tartott a helybeli honvédszázalaj felett.

— **Ünnepély Kethelyen.** A szomszédos Kethelyen f. hó 24-én a község lakossága lelkes ovációban részvett a névnappal alkalmából szeretett plébánosukat Köllő György esperes-plébánost. A diszbe öltözött tisztelettel együtt fölvonult a plébánia előtt a község egész lakossága, üdvözlő beszédek hangzottak el, melyeket szünni nem akaró eljenzésekkel kísért a hálás nép. Délben fényes ebéd volt a plébánián, melyen a községi előjáróság tagjain kívül a vidékről is számosan vettek részt.

— **Új városi lakos.** Preyer Agoston m. kir. államasuti főellenőr-osztályfőnök 37 évi szolgálat után nyugodalomba vonulván Szombathelyről állandó tartózkodásra családostul városunkba költözött. Kívánjuk hogy jól érezze magát közöttünk.

— **Nadasdy ünnepély Lékán.** Szombathelyről ma egy nagyobb társaság, melyhez Köszegről is számosan csatlakoztak Lékára rándult ki. Délután a lékai templomban misét hallgataak, azután emlékbeszéd kíséretében megkoszorúzzák Nadasdy sírját. Délben a Karner-télen vendéglőben társas ebéd lesz. Az ünnepélyen a szombathelyi főgymnázium ifjusága is részt vesz Kárpáti Kelemen tanár vezetés alatt. A társaság ezuttal nem rándul ki az Irottkőhöz, mint azt mult számunkban tévesen közöltük.

— **Halálozás.** Gerencsér Izidor nyug. honvédőrnagy, a községi polgári körnek volt elnöke, f. hó 23-án elhunyt. Temetése f. hó 26-án délután volt szokásos katonai díszszel, melyet a 11-ik vadászszázalaj szolgáltattott. A boldogult 76 évet élt. — Béke hamvaira.

— **Gyászrovat.** Jobbjaink sorra elköltöznek közülünk. A városi házan legő gyászlobogó mutatja, hogy a város is gyászol. Terkócs Ferencz mérésőrmester hosszú éveken át tagja a város képviselőtestületének, f. hó 28-án este hosszú szenvedés után jobb létre szenderült. Temetése ma vasárnap délután 5 órakor lesz, és osztatlan részvétellel kísérjük utolsó útjára a boldogultat. — Legyen neki könnyű a föld.

— **Sikeres vadászat.** Eszterházy herceg lékai tartózkodása nem egy vadászsikerrel járt már. A mult héten egy hatalmas vaddisznó ejtetett el a pörgölíni erdőben, a lékai erdőszégyben pedig a herceg maga két fajdkakast lött.

— **Jóváhagyott szabályrendelet.** A vármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 28-án tartott közgyűlésen

jóváhagyta Köszeg városnak a gyalogjárók burkolásáról alkotott szabályrendeletét. Így tehát most már hozzá lehet fogni az egyöntetű csementburkolat létesítéséhez.

— **Május 1. Holnap hétfőn ünnepelünk** a szabad természetben ősi szokás szerint, ha ugyan az időjárás szeszélye megengedi. — A felső erdői rendes körülmények között csak úgy hemzseg a kivándorlóktól e napon s vig dalolás hangzik a bérceken.

— **Városi közgyűlés.** A város képviselőtestülete Csütörtökön, május 4-én tartja rendes havi közgyűlését.

— **A főgymnázium ügye** ismét egy lépéssel előre haladt. A rend főpálya értesítette a várost, hogy a főgymnázium évi tartozását, tisztítását, a járda föntartását és tisztítását, a szerelvények és butorzat karbantartását és pótlását az iskola szerek beszerzését, továbbá az egész főgymnázium fűtését és tüzfával való ellátását a rend 1200 korona évi átalányért elvállalja. Ekképen megoldható tehát az évi föntartás kérdése, és a város öhajának a rend igeleget tesz. Ezen átalány megállapításával egyidejűleg a 4 alsó osztály számára a város által eddig kiszolgáltattott 43 m² tüzfűtő elesenék.

— **Vasutigazgatósági ülés.** Vasutunk igazgatósága Markovits József elnöklete alatt f. hó 27-én ülést tartott, melyen a június 16-án tartandó részvénytársasági közgyűlés napirendjét állapították meg. A közgyűlésen az 1904 évi zárszámadás is tárgyalás alá kerül az üzlet mérlegével. A nyereségelosztás tekintetében az igazgatóság a közgyűlésnek azt fogja javasolni, hogy a törzsrészesvényes Köszeg városnak az elsőbbségi kötvények kamatának kielégítése után föntmaradó összeg, körülbelül 16,000 korona jusson részesedésül a forgalom nagyfokú emelkedésének köszönhető, hogy a város törzsrészesvényei az 1904. üzletéből 5%-nál magasabb kamattal hoznak. A folyó évben ez a részesedés valószínűleg kevesebb lesz, mert ebben az évben kezdődik a szombathelyi pályaudvarhoz való hozzájárulás költségeinek törlesztése.

— **A vármegye segélye a főgymnázium ügyében.** Vasvármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 27-én tartott ülésében tárgyalta városunk kérvényét, melyben a létesítendő főgymnázium föntartásához a vármegyétől segélyt kért. Az állandó választmány 12 éven át 1000 korona segély megadását javasolta. A javaslat ellen erősen állást foglalt Bikácsy István bizottsági tag és indítványozta, hogy a vármegye a segélyt ne szavazza meg. Köszegi József bizottsági tag a javaslatnak pártolására emelt szót, és sikerrel, mert a szavazásnál a többség az állandó választmány javaslatát elfogadta. Megjegyezzük, hogy várakozás ellenére ez a tárgy már a me. gyűlés első napján került sorra, pedig az itteni megbízottági tagok azt hitték, hogy 28-án lesz tárgyalva, s így a közgyűlésen a községiek közül alig volt valaki jelen.

— **Borsmonostorra.** Ma tartják a borsmonostori bucsut, amelyen a híres kulacsokat árulják. Délután városágos népvándorlás lesz a szép borsmonostori erdei úton, — és a város apraja-nagyja kivonul a kies Borsmonostorra: — ha ugyan az idő nem avatkozik bele.

— **Perselytolvajok.** A híres róti bacsujáró templomban tolvaj akadt. A föltámadás ünnepén eltűnt a templomból egy persely, mely talán 20-30 koronát tartalmazott. A nyomozás hiábavalónak bizonyult, a tettesnek kilétét homály fedi. A rötiket e szokatlan eset élénk izgalomban tartja.

— **Katonai utóállítások.** A vármegye alispánja a katonai utóállításokat ma utól kezdve minden hó 5-ére, november hónapban pedig a hónap 6-ik napjára tűzte ki.

— **Kinematograf.** A jövő héten egy Elektro Bioskope Kinematograf jön! A legegészségesebb és legnagyobb vállalat a kontinensen. Saját 12 lóerjű gőzgép, és villamvilágítással. Előadja a legújabb történeti, továbbá az orosz-japán csataterőről való eredeti felvételeket. Bővebbet a napi hirdetésmények.

— **A város idei fatermelése.** A mult héten fejezték be a városi erdőszégyekben az idei fatermelés rovancsolását. Termeltetett 5269 m³ bükkhasáb, 1207 m³ tölgyhasáb, 1351 m³ hasáb puhata, 1089 m³ dorongta,

és 359 rakás botfa. A tüzfűtő feladás valószínűleg május 8-án fogja kezdetét venni. Épületta termeltetett 640 darab, ennek nagyobb része azonban már árverésen eladatott.

— **Loarverés.** A helybeli huszárszázad mustra lovai kitűnő áron kelnek el. A mult héten árvereztek el egy kiérdemült paripát a főtéren, melyért 220 kor. volt a legmagasabb ajánlat, — és a vevő mégis jó vásárt csinált, mert a huszárszázadnál még a mustralovak is jó karban állanak.

— **Érsekújvári lovásár** Huszonharmadik éve már, hogy a Nyitrai Megyei Gazdasági Egyesület e kor igé. nyeinek teljesen megfelelő lovasárt alapította. — A megelőző 22 éven át tartott vásárok meggyőztek mindenki arról, hogy e vásárokról kitűnő anyag hajtatik fel s hogy a Duna balpartján e vásár az egyedüli, a melyen a lovakat jól lehet értékesíteni. Érsekújvár nemcsak a vele közvetlenül szomszédos megyék lótenyésztőinek képezi könnyen hozzáférhető központját, de a kereskedelmi világra nézve is — budapest-bécsi fővenaliba esvén — könnyű közlekedése folytán, kedvező helyzettel bír. E vásár ez évben minden bizonnyal mintha hó 7 és 8-án fog megtartatni. Azon híresztelések mintha a vásár elhalasztatnék vagy pedig hogy az ott vásárolt lovaknak Ausztriába való kivitele megtiltatnék alaptalanok.

— **Tessék csak a Köszegen gyártott mosószappant használni!** Az első próba megfogja győzni arról, hogy ép olyan jó mint bármely más gyártmányú szappan. Kapható minden fűszerkereskedésben s a gyárosnál: Freyberger Sándor bórkereskedésében Köszegen.

— **Van szerencsém a n. é. közönség becsületudomására** juttatni, hogy a községi sorsgyár r. t. által legújabbán forgalomba hozott **kiváló minőségű király-, udvari- és malátasört** mátol fogva palacokban árusítom. Waisbecker Ede utóda **Schaar József** Köszegen.

— **Egy szép elegáns lakás** nagy kerttel, mely 3 sz. ba., 1 fürdő szoba- és konyhaból áll, azonnal bérbe adandó. Bővebb felvilágosítást nyújt e lap kiadóhivatala.

— **Hogyan gazdagodhatunk meg?** Amerikai milliomosok emlékirataiban gyakran olvassuk annak leírását, hogy minek köszönhetik vagyonukat. Egyik csizmatisztító volt, a másik lapelárusító, a harmadik szabólegény és mind — amint ők mondják — kizárólag szorgalmával szerezte millióit. Amde mindnyájan sok szorgalmas embert ismerünk, a ki bizony még sem milliomos, de csak nem is gazdag ember. Mert a vagyonszerzéshez nem elég a szorgalom, ahhoz szerencse is kell. Ezért hívjuk tel olvasóink figyelmét arra, hogy szerencséjüket Róth Jenő könyv és papírkereskedésben kapható osztálysorsjegyekkel megkíséreljék. Bővebbet a hirdetési rovatban.

— **Kiss szerencséje nagy.** Valóban bámulatos, hogy a magy. kir. szab. osztálysorsjegyeket mennyire kedvelik, de érthető is ez, ha tekintetbe vesszük hogy a kibocsájtott 11.000 sorsjegy közül 55.000 nyer, tehát biztosan minden második sorsjegy. A nyereségmennyiség páratlanok és ez az oka, hogy a lakosság minden rétege kipróbálja szerencséjét. Ezer meg ezer ember lett ily módon szegényből egyszerre gazdaggá. A nagyközönség legnagyobb része Kiss-téle sorsjegyeket vesz, mert a Kiss bankbáz (Budapest, Rízsébet-körút 19) azonnal lekötötteti minden egyes húzáskor több napilapban üzletlelinek nyereség eredményeit és így a leggyorsabban és legkényelmesebben láthatja mindenki nyert-e és mennyit. Ezenkívül minden vevőnek a hivatalos nyereségjegyzéget is ingyen beküldik és a kihuzott nyereségeket azonnal kifizetik. Megbízható és pontos működésnél fogva ajánlatos e szerencsés bankháztól sorsjegyeket venni és ma már közismert, hogy Kiss szerencséje nagy!

— **Egy milliomos életpályája.** Egy disztrakomán. melyet egy előkelő fővárosi nagykereskedő tiszteletére adtak abból az alkalomból, hogy udvari szállító lett,

oda a Franciaországból csodás gyorsasággal elterjedt ciszterciákat telepíti meg.

Szándékát a pápa is örömmel fogadta, mire 1194-ben érintkezésbe lép a szent-keresztí nagy monostor apátjával s ajánlatot tesz neki, hogy hajlandó a rendnek nyolcz helyiséget adományozni örök alapítványképen minden taitozékkal együtt, ha a konvent a Bors bán által kikötött területen egy monostort épít.

Nem ok nélkül fordult Bors bán figyelme a ciszterciák felé. Szent-Bernát testvéreit egész Európa rokonszerve fogadta, a pápa a keresztény hit rendíthetetlen oszlopának nevezte a rendet. III. Béla magyar király pedig Bors bán ura és tanácsadó rokona ismételtlen különös jó akaratával és kegyeivel tüntette ki a nagyérdemű szerzeteseket.

A bencések meglazult figyelmével szemben szigorú szerzetesi szellem uralkodott monostoraikban. Mivel más kolostorba behatolt a világ szelleme, ők a világ elől vonultak el és monostoraikat félreesső csendes völgyekben, vagy erdőkoszorúta hegyoldalakon építették fel, honnan kútatás nyílik az általuk művelt termékeny rónákra. Munkával és pedig leginkább közönséges mezei munkával foglalkoztak, azért keresték fel oly nagy előszeretettel a völgyeket, melyeknek Szent Bernát, a ciszterciarend halhatatlan fia, poetikus érzülettel a következő értelmezést adja: „A völgyekben van a termékenység, ott sarjad a növényzet, ott terem a telt kalász, ott jutalmazza százsoros mag a fáradságot. Oda ültesetek, hol a víz csörgedez, ott van a lelki kegyelem ária is. Itt állapodjunk meg, hogy ki ne szárdójunk s ne mozgasson ide s tova minden szellő.” Ásó, fejsze,

kapa, néhány könyv képezte szerény felszerelésüket, de a hol megletelepének, ott szétáradt a keresztény kultúra áldása, ott meghonosították a francia építészetet, a tudományt, általában a fejlett nyugotnak előre haladott műveltségét.

A szentkeresztí apát örömmel fogadta az ajánlatot, mire 1195 ben Bors bán kiállította az alapító oklevelet és annak királyi megerősítéséről is gondoskodott. Az alapító oklevél értelmében az említett nyolcz birtokon felül Bors bán még 100 ökröt, 100 tehent, ezer juhot, 20 cselédszállást és a monostor felépítésére 300 ezüstmárkát adományozott az új konventnek. Az építkezés rögtön megkezdődött, s az ujra (Konrad apát 13 ad magával) 1197 május 5-én be is vonult a Szűz Mária tiszteletére emelt új monostorba.

Hol állott az épület? A mai Borsmonostor helyén, de nem ott a mai templom és vele kapcsolatos épület helyén, mely csak 1680-90 között épült, hanem ott fent a falu fölött a hegytetőn, „in alto monte,” a hol most csak egy kicsi kápolna szerénykedik.

E helynek neve Babaduri volt, a monostor telepítése után pedig különböző neveken fordul elő az egykori okmányokban: majd „Mons s Mariae,” majd „Monasterium de monte Bani Bors” stb. Sőt *Kethelyről* is történt elnevezés, mert Kethely volt az apátság birtokai közül a legjelentékenyebb és legismertebb hely, mint a mely már a XII. században vásártartási jogot élvezett. Németül: Marienberg, Klostermarienberg, magyarul pedig „a hegyi Szűzről nevezett apátság”, vagy „Klastrom,” 1894 óta pedig a 58,551. sz. alatt kelt miniszteri rendelet szerint: Borsmonostor.

A nyolcz helység, mit Bors Domokos az apátságának adományozott, részint mai napig is áll, részben azonban megszűnt. Az alapító oklevélben az említett Babadurin kívül a következő nevek említettek: 1) Meyhart, 2) Parasne, 3) Myhse, 4) Sooka, 5) Hakec, 6) Boron, 7) Dag, vagyis: 1) Mannersdorf-Kedhely 2) Peresznye 3) Micske, 4) ma már ismeretlen, Gyiróth és Malomháza között 5) Fülles határának egy része 6) Kis-Barom, illetőleg Boristalva 7) Dagendorf-agtalva.

Idővel új adományok járultak ezekhez, a monostor is bővült, a XV. században az van róla feljegyezve: maximum structuram habet — hatalmas épület, a Répce-völgye pedig F.-Lászlótlól egész Zsiráig a monostort uralta. Birtványó főurak részéről sok birtokháborításnak volt kitéve, de a királyi pártfogás ismételtlen megerősítette jogai használatában.

Az idő viszontagsága megviselte, a török világ elpusztította, de ujra feltámadt. Második bölcsője sokkal szerényebb az elsőnél, gazdát is cselélt. A mennyiben nem Szent Kereszt, hanem a lilienteldi anyamonostor tulajdonát képezi, de még mindig ciszterci rendű pap áll az élén s hirdeti az ur igéjét a helyeu, a hol sok száz esztendővel ez előtt számos rendtestvér irtotta az erdőt, szántotta a mocsarat, foltozta a hálót a gazdag halastó partján és gyűjtötte a Répce-völgyében az illatos szénát.

Ma bucsu napján nagy lármá veri fel a völgy csendjét, ezélt 6-700 évvel is szállt itt az ének hegyen-völgyön át, csak hogy akkor „centum monachi psallebant,” száz barátnak zsolozsmája köszöntötte a hajnalt és a lenyugvó napot.

az ünnepeknél élete folyása a jelenlövőkre mély benyomást gyakorolt. Mint szegény fiatal gyerkőc került Budapestre s itt egy nagykereskedő cégnél szolgai állást nyert el. Kitaró szorgalma és feltétlen megbízhatósága folytán olyannyira megnyerte főnöke bizalmát, hogy ez beírta egy kereskedelmi esti tantolyamra, melyet kitűnő eredménnyel fejezett be. A szolgából így kereskedelmi alkalmazott lett. Miután azonban nagyon mérsékelt jövedelemben részesült még így is, egy osztálysorsjegyet vásárolt, melylyel hosszabb ideig játszott, míg végre a szerencse kedvezett neki és egy főnyereményhez jutott. Egy forgalmas utcán üzlet nyitót és törekvő munkásságát siker koronázta itt is. Üzlete virágzott, és ezenkívül a polgártársak bizalmát és tiszteletét is kivívta magának olyannyira, hogy az iparkamarába és a városhoz is beválasztották bizottsági tagnak. „Látják, tisztelt uraim — fejezte be az udvari szállító elbeszélését — a mi vagyok és amivel bírok, azt a szerencsés Török bankháznak köszönhetem. Mert ennek szerencséje nélkül talán még ma is csak függőviszonyban levő alkalmazott volnék és nem egy önálló kereskedő.

Különfélek.

* Anyakönyvi statisztika. A községi anyakönyvi-hivatalban az utóbbi időben a következő születési- és halálozási eseteket jegyezték be:

Születés.
 Aprilis 20-án. Habetler György s Horváth Anna fia Viktor kath.
 Aprilis 19-én. Borbás Gábor és Zlatarits József leánya Veronika kath.
 Aprilis 19-én. Takács Sándor és Nemes Mária fia Sándor ág. evang.
 Aprilis 21-én Naumann Jakab és Molnár Karolin leánya Margit evang.
 Aprilis 22-én. Szabó Lajos és Gajder Teréz fia József kath.
 Aprilis 23-án. Ecker István és Danka Mária leánya Ilona kath.

Halálozás.
 Aprilis 22-én. Kovács Paula, ág. hitv. evang., 2 hónapos, rángógörcs.
 Aprilis 23-án. Gerencsér Uzor, ny. honv. őrnagy, rkath., 76 éves, aggkór.
 Aprilis 28-án. Ekamp János, ág. hitv. ev., 86 éves, aggkór.
 Aprilis 28-án. Ecker Bertalan, rkath., 46 éves tüdővész.
 Aprilis 28-án. özv. Johansky Jánosné sz. Rodler rkath., 70 éves, méhrák.
 Aprilis 28-án. Perkovits Ferenc, rkath., 63 éves, asztma.

* A madarak röpképessége. A madarak röpképessége évtizedek óta folyó megfigyelésekből körülbelül biztosan meg van állapítva. A palma természetesen a sarlófeccskéké, a melyek akkora távolságot, mint Havretól New-Yorkig, 6 óra alatt képesek megtenni. Utánuk következnek a hajtélek (11 óra), teccskék és duna-ludak (18), postagalambok (38) s végül a varjak 66 órával. Ezek természetesen csak megközelítő számok. Az egyes fajok repülési gyorsasága nagyon különböző s összhangban a madarak teste szerkezetével és kitarásával. E hihetetlen gyors repüléssel arányban áll különben a magasság is, mely egy földrajzi mértföldet is meghalad. Ily magasságban a legélesebb szem sem képes meglátni őket távolság nélkül. Az utóbbi időkig nagyon talányoszerű volt, hogy mint képesek a vándormadarak tömegesen oly magas levegőrétegekbe, a hol melegvérű állatok nem élhetnek.

735/1905. tkv. sz.

Arverés hirdetményi kivonat.

A községi m. kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Koroknai János és neje Prisznyák Rozsi rolonci lakos végrehajtónak Nunkovits József bozsoki lakos végrehajtást szenvedők elleni 218 kor. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyben a községi kir. járásbíró területén lévő Bozsok község határában fekvő

1.) az ottani 40. sz. tkvben végrehajtást szenvedett tulajdonul felvett 42. számú kisházbirtokra 408 k. — az ugyanott II. 4. 7-8. sorsz. alatt felvett 1/8 kültelkére 64 kor. — az ugyanott + 1. sorsz. alatt felvett 762/a hrsz. ingatlanra 126 k. — a + 2. sorsz. alatt felvett 2107 hrsz. birtokra 3 kor. + 3. sorsz. alatt irt (2683-2684) hrsz. ingatlanra 25 kor. — a + 4. sorsz. alatt irt 1874. hrsz. birtokra 8 k. — a végrehajtási törvény 156. § a.) pontja alapján:

2.) a bozsoki 263. sz. tkvben + 1 sorsz. alatt végreh. szenvedett, Molnár József és neje Szetnits Terézia és Legetits Terézia férjezett Horváth Istvánné bozsoki lakosok tulajdonul felvett 699/b hrsz. ingatlanra egészben 84 k. és a -/2. sorsz. alatt felvett 2116/c hrsz. egész ingatlanokra 1 k.

3.) A bozsoki 245 sz. tkvben végrehajtást szenvedett felerészben és Legetics Terézia férj. Horváth Istvánné szintén felerészben illető -/1-6 sorsz. alatt felvett és pedig a -/1. sorsz. alatt irt 699/c hrsz. birtokra 42 kor. a + 2 sorsz. alatt 1456 hrsz.-ra 14 kor. a -/3. sorsz. alatt 1598. hrsz.-ra 64 kor. a -/4. sorsz. alatt 1682. hrsz-ra. 18 kor. a -/5. sorsz. alatti 1688. hrszra 24 kor. és a 6. sorsz. alatti (2474—2475) hrsz. ingatlanra 20 kor.

4.) A bozsoki 326. sz. tkvben -/5. és 10-18. sorsz. alatti 1/8 részben végrehajtást szenvedett és 1/2 részben Jelencsics István, Jelencsics József és kiskoru Jelencsics Anna bozsoki lakos tulajdonul felvett és pedig a -/5. hrsz. 2376/a hrsz. ingatlanra 2 kor. a

-/10. sorsz. alatti 3195/b hrsz. 8 k. a -/11. sorsz. alatti 1686. hrszra 8 kor. a -/12. sorsz. alatti 1691. hrszra 12 kor. a -/13. sorsz. alatti 2276/b hrszra 2 kor. a -/14. sorsz. alatti 3016/b hrszra 7 kor. a -/15. sorsz. alatti 3059. hrszra 24 k. a -/16. sorsz. alatti 3199. hrszra 4 kor. a -/17. sorsz. alatti (1312-1314). hrszra 56 kor. és a -/18. sorsz. alatti 739/b 1 hrsz. ingatlanra 100 kor.

5.) A bozsoki 208. sz. tkvben -/9 15 és 20-28 sorsz. alatti végrehajtást szenvedett egyedüli tulajdonul felvett, és pedig a -/1693. hrsz. birtokra 13 kor. a 2991/b hrsz birtokra 8 kor. az (1177-1178/b) hrsz. birtokra 16 kor. az (1185-86/b) hrsz birtokra 6 kor. az 1354. hrsz birtokra 13 kor. az 1458. hrsz. birtokra 10 kor. az 1684. hrsz. birtokra 16 kor. a 3060 b hrsz. birtokra 4 kor. a 3062 b hrsz. birtokra 6 kor. a 3146 b hrsz. birtokra 8 kor. és a 739 b 2 hrsz. birtokra 10) korona.

6.) a bozsoki 761. sz. tkvben -/1 sorsz. alatt telében végrehajtást szenvedett és felerészben neje sz. Molnár Katalin ottani lakosok tulajdonul felvett (510-512/b) hrsz. ingatlanra 88 kor. végül

7.) a bozsoki 762 számú tkvben -/1. sorsz. alatt 1/8 részben végrehajtást szenvedett és 3/8 részben Jelencsics István, József és kisk. Jelencsics Anna bozsoki lakosok tulajdonul felvett (510-512/7) hrsz. ingatlanra 85 kor-ban az árverést elrendelte azzal, hogy a 40. és 7-2 sz. tkvekben C 1 8. tekintőleg 9. sor 1314 900. iktsz. alatt itj. Jelencsics Pál bozsoki lakos javára bekeblezett kikötményi jogot az árverés nem érinti és hogy amennyiben az ezen tkvben felvett ingatlanok a szolgalmi jog fenntartásával olyan árban adatának el, mely a szolgalmi telekvi bejegyzését megelőző tehertételek fedezésére ezzel 35 0 k-ban meghatározott összeget meg nem ulti — az árverés hatálytalannak fog nyilvánítottatni és az ingatlanok a kikötményi jog fenntartása nélkül a kitűzött határnapon újabban fognak elárvereztetni.

A fentebb megjelölt ingatlanok az

1905. évi május hó 26-ik napján délelőtt 9 órakor

Bozsok község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42 §. jelzett ártolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cikk. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Közegen, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál 1905. évi március hó 13-ik napján.

Malasz Ernő.
kir. albiró.

1240/1905 tkv. sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A községi k. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a községi takarékpénztár és esatlakoztatott társ-hitelező végrehajtónak Bredl Agost és neje végrehajtást szenvedők elleni 8600 kor. illetve 4900, 700 és 500 kor. tőkék s jár. iránti tőkekövetelések kielégítése végett folytatott végrehajtási ügyben a községi kir. járásbíró területén lévő Község kir. város határában fekvő: a községi 2472. sz. tkvben + 2. sorsz. alatt végrehajtást szenvedők tulajdonul felvett (1083—1083 a) hrsz. számú ingatlanra az utó-árverést 682 k-ban ezzel megállapított kikiáltási árban elrendelte, — azzal hogy ezen újabb árverés költségeit a vevők kötelesek viselni az általuk beígért vételáron felül és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az

1905. évi június hó 5-ik napján délelőtt 9 órakor

ezen kir. Járásbíró, mint tkv. hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen magasabb ígértet nem tétele esetében egyedül az utóigérőnek a kikiáltási áron, másoknak csak a kikiáltási áron felül fog eladatni.

Arverezni szándékozók, tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 682 korona — fillért k és z p é n z b e n, vagy az 1881. LX. törvény-cikk 42. §-ában jelzett ártolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Közegen a kir. járásbíró, mint tkvi hatóság, 1905. évi április hó 10-én.

Malasz Ernő.
kir. albiró.

Erzsébet királyné-
sorsjegyek eladásával foglalkozó
ü g y n ö k ö k
magas jutalékkal felvételnél. Ajánlatok intérendők
Fischer és Riesz
bankháza
Budapest Erzsébet-szerut 5.

Üzlet-áthelyezés.

Ezzel van szerencsém a n. é. közönségnek b. tudomására adni, hogy a Czeke-féle házban levő eddigi

asztalos-üzletemet

május 1-től fogva a Király-ut 748. sz. házba (Szarvas kocsmá átellenében) helyeztem át.

Miután a régi lakásomban eddig irántam tanúsított bizalomért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem t. pártfogóimat, hogy ezen üzletmet új lakásomban továbbra is szíveskedjenek tartatni. Mély tisztelettel

Szetnits István,
asztalosmester.

Szerencsés számu

osztálysorsjegyek kaphatók:

Róth Jenő,
könyv- és papírkereskedésében
Köszeg.

Egy nyolcad 150 korona
Egy negyed 3 korona

Főny. 1.000.000 k.

Minden második sorsjegy nyer.

A kifizetésre

kerülő nyeremények összege:

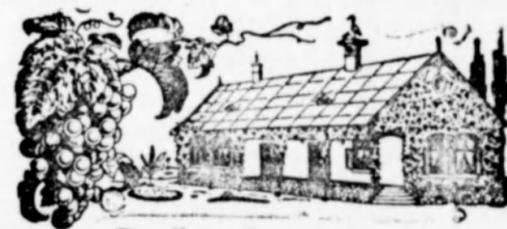
14 és fél millió korona.

Huzás már

május 25- és 26-án.

110.000 sorsjegy.

55.000 nyertes.

Szőlőlugast

ültessünk minden ház mellé és kertjünkben föld és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megtermi s nincsen oly ház melynek fala mellett a legcélszerűbb gondossággal felvehető nem volna. ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legcélszerűbb dísz. anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. E a legháladatosabb gyümölcs, mert minden érben terem.

Ezre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó terméző) mert nagyobb része ha megfagy, törést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol ugyanis alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellájtják házukat az egész szőlőre idején a legkiválóbb minőségű és ma edes szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó, szines fényvonalú katalógus bárkinek ingy. n. és bérmenten küldetnek meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Borfaj szőlőültetvények is meg nagy mennyiségben kaphatók lezártított áron. Borok szállati fogya-zására 50 l. és feljebb oleo árban és, Delaware sima, ültetőház és ébből borminta.

Érmelléki első szőlőültetvény Nagy-Kágya, u. p. Szekelyhid.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy csomag Cozapor Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó ludtan nélkül

A Cozapor többet ér, mint a világ minden szobeszéde a tartózkodástól, mert csodálatos elleneszenesség teszi az iszákosságnak a szeszes italt. A Coza oly eszedesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér vagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető mégcsak nem is sejtí mi okozta javulását.

Coza a családok ezreit békítette ki ismét, sok sok ezer férfit a szegény és becsatlenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Tömérdek fiatal embert a jó utra, és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet mely a Cozapor tulajdonosa mindazoknak kik kívánják egy próba adagot díj és költségmentesen küld, hogy így báki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezessük, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

Ingyen próba 68. szám.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek. Levelek 25 fillér levelezőlapok 10 fillérre bérmentetendők.

Coza institute

Dept 68. 62 Chancery Lane

London Anglia.

